

Vragenderwijs

Over wedergeboorte en bekering

D. Grutter

Graag wil ik de aandacht van de lezers in dit artikel vragen voor een gedeelte van de Dordtse Leerregels. In vele opzichten een onbekende belijdenis, maar rijk aan troost. Ik ben blij dat ik de gelegenheid daartoe krijg door een vraag van de vrouwenvereniging ‘Sola Scriptura’ in Assen. Bij het bespreken van de vraag: ‘Ben je opnieuw geboren?’ bleef men steken in de vraag: hebben de woorden ‘wedergeboorte’ en ‘bekering’ dezelfde strekking?

De vereniging schreef mij:

‘1. De schets geeft aan: wedergeboorte – van boven geboren worden – is Gods werk. De Heilige Geest bewerkt dit door Gods Woord. De kern van de wedergeboorte is een echt levend geloof – je bent een nieuwe schepping; je hebt een nieuwe identiteit; je bent een nieuw geborene. Bekering is een activiteit door de mens. Bekeert u en u zult het Koninkrijk van God beërven. Dit is tegen mensen van het oude en nieuwe Verbond gezegd. Wedergeboorte: eenmalig. Bekering: dagelijks. 2. Het boek *Wat is een christen nodig te geloven?* van ds. F.F. Venema geeft een andere uitleg. Hij geeft voor het woord ‘bekering’ aan dat er verschillende namen worden gebruikt, namelijk ‘wedergeboorte’, ‘heiliging’ en ‘vernieuwing van hart en leven’. Allemaal namen voor éénzelfde zaak.’ In deze vraag is de vereniging blijven steken. Het is fijn dat de vereniging erbij schrijft dat ze een goede bespreking hadden. Daarom gaat het toch. Want, zo zegt de Here Jezus, alleen wie opnieuw geboren wordt, kan het koninkrijk van God zien (Joh. 3:3). Maar nu de vraag.

Hoe komen we nu aan die verschillende formuleringen in het studiemateriaal? Omdat wedergeboorte en bekering heel nauw met elkaar verbonden zijn. Er is geen bekering zonder wedergeboorte. En de wedergeboorte loopt uit op de bekering.

Het indrukwekkende werk van God

Graag wil ik nu eerst een paar passages citeren uit de Dordtse Leerregels. U vindt die in hoofdstuk III/IV, artikel 11 en 12. Daar lezen we o.a. het volgende: ‘Wanneer God dit welbehagen (van de verkiezing) in de uitverkorenen uitvoert en in hen de ware bekering tot stand brengt, laat Hij hun niet alleen het evangelie door middel van de prediking horen en hun verstand door de Heilige Geest zo sterk verlichten, dat zij goed begrijpen en onderscheiden wat Gods Geest hun wil leren. Maar Hij dringt ook door tot in het diepst van de mens met de krachtige werking van diezelfde Geest die de wedergeboorte werkt; Hij opent het gesloten hart, Hij maakt het harde zacht, Hij besnijdt het onbesnedene, Hij vernieuwt de wil: van dood maakt Hij hem levend, van slecht goed, van onwillig gewillig, van weerbarstig gehoorzaam’ (art. 11). En dan vervolgt deze belijdenis in artikel 12: ‘Dit is de wedergeboorte, de vernieuwing, nieuwe schepping, opwekking uit de dood en levendmaking, die God zonder ons in ons tot stand brengt en waarover in de Schrift zo indrukwekkend gesproken wordt. ... Deze is naar het getuigenis van de Schrift, die ingegeven is door dezelfde God die dit bewerkt, niet minder krachtig dan zijn werk bij de schepping of de opwekking van doden. Daardoor worden allen bij wie God op deze bewonderenswaardige wijze in het hart werkt, volstrekt zeker en met kracht wedergeboren en gaan zij metterdaad geloven. En wanneer de wil vernieuwd is, wordt hij niet alleen door God

geleid en bewogen; maar door God in beweging gebracht, werkt hij ook zelf. Daarom wordt terecht gezegd dat de mens zelf gelooft en zich bekeert door de genade, die hij ontvangen heeft.’

U ziet hoe nadrukkelijk de kerk in dit belijdenisgeschrift wedergeboorte en bekering aan elkaar verbindt. Artikel 11 zegt: Wanneer God de bekering tot stand brengt, werkt Hij de wedergeboorte. En aan het slot van artikel 12: Wanneer God de wedergeboorte gewerkt heeft (de wil vernieuwd is), dan komt daaruit de bekering voort.

Sprekende beelden

Voor de wedergeboorte gebruiken de Bijbel en de belijdenis sprekende beelden. De Here zegt in de Bijbel: ‘Ik zal jullie een nieuw hart en een nieuwe geest geven, ik zal je versteende hart uit je lichaam halen en je er een levend hart voor in de plaats geven’ (Ez. 36:26, nbv). Het is het beeld van een harttransplantatie. Veel lezers zullen zich nog de eerste harttransplantatie herinneren die in 1967 werd verricht door het team van Christian Barnard in het Grote Skuur ziekenhuis in Kaapstad. Toen ging het niet alleen om die ingrijpende operatie, maar wekenlang gingen er via de media berichten de wereld in over de gezondheidssituatie van de patiënt. Dat hoorde bij elkaar. Dat kon je niet van elkaar losmaken. Het kon niet zo zijn dat men kon zeggen: ‘Operatie gelukt, patiënt overleden.’ Nee, de operatie en de worsteling tegen de afstotingsreactie bij de patiënt hoorden bij elkaar. Wilde de operatie geslaagd heten, dan moest die uitlopen op het herstel van de patiënt. Zo moet de wedergeboorte uitlopen op een leven van bekering. Na de wedergeboorte hebben wij mensen ook te maken met de afstotingsreacties van ons zondige hart. De satan en zijn boze geesten stellen alles in het werk om de zeggenschap in ons leven te behouden. Daarom is daar de strijd in ons leven.

De belijdenis zegt dat het werk dat God verricht bij de wedergeboorte gelijk is aan het opwekken van een dode. Stelt u zich maar voor hoe dat was. Daar in het veld van Naïin, toen de Here Jezus een jongeman opwekte. Die jongen was dood. Er was niets dat hij kon doen om levend te worden. De Here Jezus maakte hem levend. Maar op datzelfde moment ademde de jongen, klopte zijn hart, stroomde zijn bloed. Opwekking uit de dood en leven zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

Een kwestie van invalshoek

Wanneer u dit leest, zou u de vraag kunnen stellen: als de belijdenis dan zo duidelijk spreekt over de verhouding tussen wedergeboorte en bekering, waar komen dan toch die uiteenlopende gezichtspunten van de schrijvers van ons studiemateriaal vandaan?

Ik denk dat de verschillende sprekers en scribenten het niet echt met elkaar oneens zijn. Het is een kwestie van invalshoek. Vanuit welke vraagstelling bezie je die kwestie? Ds. F.F. Venema verzet zich tegen de opvatting dat de wedergeboorte een inplanting is van een geloofskiem. Dat is de daad van één keer, van een bepaald moment. Die levenskiem van de wedergeboorte wordt later door de Heilige Geest tot ontwikkeling gebracht. Je hoeft je dan geen zorgen te maken: het komt vanzelf tot geloof en bekering. Dat doet de Geest. Je bent wedergeboren. Het doet me wat denken aan berichten die we soms uit Amerika horen, dat een bepaalde presidentskandidaat een wedergeboren christen is. Maar je ziet er zo weinig van. Terecht verzet ds. Venema zich tegen deze visie. Hij zegt als het ware: harttransplantatie en heel de strijd tegen de afstoting van het nieuwe hart is één zaak. Anderen strijden meer tegen de gedachte dat het van ons afhankelijk is. *Wij* moeten ons bekeren. *Wij* moeten zorgen voor levensheiliging. Zij leggen er de nadruk op: ja, maar daaraan moet Gods werk van wedergeboorte voorafgaan. Zij zeggen als het ware: voordat

de patiënt gezond kan leven, moet eerst die transplantatie plaatsvinden. Ook zij hebben gelijk. Ik hoop door de citaten van de belijdenis en de beelden de vragen een beetje beantwoord te hebben.

Waar het om gaat

Nu zijn beelden maar beelden. Ze hebben hun beperkingen. Er kan niet alles mee gezegd worden. Ook met deze beelden blijven er vragen over. Hoe gaat dat nu precies? Maar dat is niet erg. Het gaat er niet om dat we alles begrijpen. Daarom is het goed te eindigen met artikel 13 van de Dordtse Leerregels, hoofdstuk III/IV, waar we lezen: ‘Hoe dit in zijn werk gaat, kunnen de gelovigen in dit leven niet volledig begrijpen. Intussen vinden zij rust in de wetenschap en ervaring, dat zij door deze genade van God van harte geloven en hun Verlosser liefhebben.’